



## En integrerad EU-politik för Arktis

---

### Sammanfattning

Utskottet välkomnar kommissionens och den höga representantens meddelande och EU:s fortsatta engagemang i Arktis. Utskottet stöder EU:s fortsatta ansträngningar att utveckla en välavvägd och sammanhållen politik för Arktis. Utskottet föreslår att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Meddelandet bygger på tidigare initiativ och förespråkar en EU-politik som är inriktad på att främja internationellt samarbete, som ett svar på klimatförändringens inverkan på Arktis känsliga miljö, och på att främja och bidra till hållbar utveckling, särskilt i den europeiska delen av Arktis. Meddelandet redogör för EU:s aktuella förhållande till, betydelse för och intressen i Arktis. Det innehåller förslag till strategiska mål, kortsiktiga såväl som långsiktiga, för politikområden där utvecklingen i Arktis är av betydelse för EU. Kommissionen och EU:s höga representant anger i meddelandet följande tre centrala strategiska målsättningar och prioriterade politikområden för en integrerad EU-politik för Arktis:

- klimatförändring och skydd av miljön i Arktis
- hållbar utveckling i och kring Arktis
- internationellt samarbete om frågor som rör Arktis.

#### *Granskat dokument*

Gemensamt meddelande JOIN(2016) 21 En integrerad EU-politik för Arktis.

# Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut .....	3
Redogörelse för ärendet .....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Bakgrund .....	4
Meddelandets huvudsakliga innehåll.....	4
Utskottets granskning .....	9
Särskilda yttranden .....	12
1. En integrerad EU-politik för Arktis (SD) .....	12
2. En integrerad EU-politik för Arktis (C).....	12
3. En integrerad EU-politik för Arktis (V) .....	12
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över granskade dokument .....	14

# Utskottets förslag till riksdagsbeslut

## **En integrerad EU-politik för Arktis**

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Stockholm den 27 oktober 2016

På utrikesutskottets vägnar

*Kenneth G Forslund*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth G Forslund (S), Karin Enström (M), Sofia Arkelsten (M), Markus Wiechel (SD), Kerstin Lundgren (C), Pernilla Stålhammar (MP), Göran Pettersson (M), Björn Söder (SD), Birgitta Ohlsson (L), Hans Linde (V), Sofia Damm (KD), Maria Andersson Willner (S), Emilia Töyrä (S), Sotiris Delis (M), Anders Österberg (S), Jamal Mouneimne (S) och Åsa Eriksson (S).

# Redogörelse för ärendet

## Ärendet och dess beredning

Utskottet behandlar i detta utlåtande kommissionens och den höga representantens meddelande JOIN(2016) 21 En integrerad EU-politik för Arktis. Dokumentet antogs av kommissionen den 27 april och kom in till riksdagen den 28 april 2016.

Efter beslut av talmannen i samråd med gruppledarna hänvisades meddelandet till utrikesutskottet för granskning den 26 april.

Regeringen informerade om utkast till rådsslutsatser om meddelandet den 16 juni inför rådets möte i utrikes frågor den 20 juni. Rådsslutsatserna om meddelandet antogs på rådet för utrikes frågor den 20 juni 2016.

Den 1 juni inkom en faktapromemoria (2015/16:FPM89) om meddelandet till riksdagen, vilken anmäldes i kammaren den 7 juni. I faktapromemorian presenterar regeringen sin preliminära ståndpunkt i fråga om meddelandets innehåll om EU:s politik för Arktis.

Meddelandet presenterades för utskottet vid sammanträdet den 16 juni. Utskottet noterade då i protokollet att meddelandet skulle behandlas i ett utlåtande hösten 2016. Kabinettssekreteraren föredrog ämnet i utskottet den 13 oktober.

## Bakgrund

Meddelandet bygger på tidigare initiativ och förespråkar en EU-politik som är inriktad på att främja internationellt samarbete, som ett svar på klimatförändringens inverkan på Arktis känsliga miljö, och på att främja och bidra till hållbar utveckling, särskilt i den europeiska delen av Arktis. Kommissionen inledde arbetet med en EU-politik för Arktis genom ett meddelande 2008 (KOM(2008) 763) som behandlades i utlåtande 2009/10:UU4. Ett andra meddelande om EU:s Arktispolitik (JOIN(2012) 19), som inte behandlades av riksdagen presenterades 2012. Rådet och Europaparlamentet uppmanade 2014 kommissionen och den höga representanten att arbeta fram en integrerad strategi för frågor som rör Arktis och att utveckla en mer enhetlig ram för EU:s åtgärder och finansieringsprogram.

## Meddelandets huvudsakliga innehåll

Meddelandet redogör för EU:s aktuella förhållande till, betydelse för och intressen i Arktis. Det innehåller förslag till strategiska mål, kortsiktiga såväl som långsiktiga, för politikområden där utvecklingen i Arktis är av betydelse för EU. Kommissionen och EU:s höga representant anger i meddelandet

följande tre centrala strategiska målsättningar och prioriterade politikområden för en integrerad EU-politik för Arktis:

- klimatförändring och skydd av miljön i Arktis
- hållbar utveckling i och kring Arktis
- internationellt samarbete om frågor som rör Arktis.

Meddelandet betonar även vikten av att EU i framtiden agerar för att underlätta samarbetet mellan medlemsländerna i frågor som rör Arktis, eftersom detta är en förutsättning för att EU effektivt ska kunna möta de utmaningar som ställs framför allt när det gäller klimatfrågan.

I meddelandet framförs att EU bör fästa särskild vikt vid forskning, vetenskap och innovation inom samtliga tre prioriterade områden. Åtgärderna bör bidra till genomförandet av Agenda 2030 och vara i linje med de 17 mål för hållbar utveckling som FN antog i september 2015.

## **Meddelandets prioriterade områden**

### *Klimatförändring och skydd av miljön i Arktis*

Klimatförändringarnas effekter i den arktiska regionen har blivit alltmer påtagliga och framträdande. Klimatförändringarna märks först och tydligast norr om polcirkeln eftersom uppvärmningen i Arktis sker dubbelt så fort i jämförelse med genomsnittet för den globala uppvärmningen. Isavsmältning på land och till havs samt utsläpp och föroreningar skapar en negativ synergieffekt som leder till stora påfrestningar på regionens sköra och ovärderliga ekosystem.

Vad gäller forskning som åtgärd för att lösa problemen till följd av klimatförändringarna framhåller man i meddelandet att det är grundläggande för EU:s insatser att få en bättre förståelse för den utveckling som den arktiska regionen genomgår. Forskningen är en central del av stödprocessen, men trots ett antal forskningsprojekt och genomförda program för observation och övervakning av Arktis är kunskaperna om de arktiska systemen fortfarande bristfälliga. EU avser därför att under den kommande tioårsperioden avsätta motsvarande 200 miljoner euro för forskning om Arktis under programmet Horisont 2020. Dessutom har EU redan anslagit 40 miljoner euro för arbetsprogrammet för 2016–2017 till forskning med anknytning till Arktis som inriktas på ett integrerat observationssystem för att undersöka den inverkan som förändringarna i Arktis har på vädret och klimatet på norra halvklotet, klimatförändringens effekt på den arktiska permafrosten samt dess påverkan på samhällsekonomin. Hörnstenen i EU:s insatser för forskningen om Arktis är initiativet EU-PolarNet som stöder en EU-omfattande sammanslutning med expertkunskap och infrastruktur för polarforskning med syftet att ta fram och utveckla ett integrerat europeiskt polarforskningsprogram. Dessutom kommer EU:s forskning om klimatförändringen i Arktis att få stöd av EU:s rymdprogram Copernicus. Kommissionen stöder även genomförandet av Svalbard Integrated Arctic

Earth Observing System som i framtiden kommer att hjälpa till i övervakningen av hela Arktis.

När det gäller strategier för att begränsa de globala genomsnittliga temperaturökningarna till under 2 grader i enlighet med Parisavtalet, att begränsa klimatförändringarna och att anpassa sig till dem är EU:s målsättning att minska utsläppen av växthusgaser med minst 40 procent fram till 2030 och med 80–95 procent fram till 2050 jämfört med 1990 års nivåer. EU avser vidare att lägga 20 procent av den totala budgeten på klimatrelaterade mål samt att bidra till internationella ansträngningar och initiativ för att begränsa de kortlivade klimatpåverkande föroreningarnas (såsom sot och metan) påverkan i Arktis samt att begränsa användandet av miljögifter som tungmetaller.

När det gäller miljöskydd lyfts bl.a. EU:s multilaterala miljöavtal fram, såsom Stockholmskonventionen och Minamatakonventionen. För att minska utsläppen av förorenande ämnen påtalas vikten av att dessa ratificeras och genomförs. I meddelandet lyfts även FN:s havsrättskonvention (Unclos) fram och staternas skyldighet att under denna skydda och bevara den marina miljön. Det förordas vidare att marina skyddsområden upprättas i Arktis samt att ett instrument under Unclos utvecklas för bevarande av den marina mångfalden även i områden utanför nationell jurisdiktion. När det gäller aktiviteter relaterade till olje- och gasutvinning föreslås det att EU ska samarbeta nära med medlemsstaterna och andra intressenter och verka för att fastställa högsta möjliga standarder för olycksförebyggande insatser samt miljöskydd.

### *Hållbar utveckling i och kring Arktis*

Den arktiska regionen står inför särskilda utmaningar när det gäller en hållbar ekonomisk utveckling. Jämfört med andra delar av Europa har den europeiska delen av Arktis en gles befolkning spridd över ett stort område och kännetecknas av brist på transportförbindelser. Bristen på markbaserade kommunikationer innebär att rymdinfrastruktur har en allt viktigare roll att spela när det gäller att förbinda människor och företag och när det gäller att tillgodose de arktiska samhällenas behov i fråga om utbildning, hälsa, språk och kultur.

Vad gäller stöd till hållbar innovation lyfts det fram att EU bör stödja utvecklingen av innovativ teknik i Arktis genom att ta hänsyn både till traditionella försörjningsmöjligheter för befolkningen i regionen och till den ekonomiska utvecklingens inverkan på den känsliga arktiska miljön.

Horisont 2020 skulle kunna påskynda omsättningen av forskningsresultat till teknik och tjänster för kalla klimat och med kommersiell potential. För att stödja infrastrukturprojekt i den europeiska delen av Arktis skulle investeringsplanen för Europa kunna användas. Projekt för att förbättra transportförbindelserna på land, till sjöss och i luften skulle kunna finansieras via EU:s struktur- och investeringsfonder och Europeiska investeringsbanken (EIB). Även telekommunikationer, energieffektivitetsprojekt och koldioxid-snål teknik skulle kunna finansieras på detta sätt.

I meddelandet framhålls vidare att EU:s institutioner, medlemsstaterna, tredjeländer och industrin bör samarbeta kring utvecklingen av en optimal, hållbar blandning mellan olika transportsätt för långa och korta sträckor, passagerartrafik och fraktrafik. För att utnyttja det transeuropeiska transportnätet på bästa sätt bör en samordnad finansieringsstrategi också övervägas. När det gäller rymdteknik kan den arktiska regionen dra stor nytta av rymdbaserade tjänster, men för att täcka den arktiska regionen krävs det särskilda lösningar, eftersom den inte täcks av geostationära satelliter. Kommissionen ämnar undersöka om en lämplig lösning för Arktis skulle kunna övervägas som en del av ett möjligt förslag för att stödja nästa generations statliga satellitkommunikation inom ramen för den kommande rymdstrategin eller den europeiska handlingsplanen på försvarsområdet. EU kommer också att främja ett integrerat observationssystem för hela Arktis genom initiativet GEO Cold Region som ses som ett viktigt verktyg för att undersöka, förutsäga och bedöma förändringar till stöd för regionens hållbara utveckling.

För att öka samordningen mellan EU:s olika finansieringsprogram avser kommissionen att sammankalla ett European Arctic stakeholder forum.

På grund av den ökande fartygstrafiken i Arktis bör EU bidra till att stärka säkerheten vid navigering i Arktis. Kommissionen ska inom ramen för Horisont 2020 ta fram ett nätverk för Arktis och Atlanten som ska ta itu med de hot mot sjöfartsskyddet som följer av Nordostpassagens öppnande. EU bör också stödja de internationella ansträngningarna för att genomföra den internationella polarkoden. Forumet för europeiska kustbevakningsfunktioner (European Coast Guard Functions Forum, ECGFF) bör också samarbeta nära med det nyinrättade Arctic Coast Guard Forum (ACGF) för att främja en säker och miljömässigt ansvarsfull havsrelaterad verksamhet i Arktis.

### *Internationellt samarbete om frågor som rör Arktis*

Eftersom Arktis är en region i förändring framkommer det av meddelandet att de utmaningar och möjligheter som detta medför också belyser vikten av att regionen förblir ett säkerhetspolitiskt lågspänningsområde. En ökad konkurrens om resurser och en ökad ekonomisk aktivitet kan leda till en polarisering av olika nationella intressen. Tillväxt och välfärd är beroende av att det framtida internationella samarbetet i regionen förblir konstruktivt. Det vetenskapliga samarbetet lyfts i meddelandet fram som en katalysator för att skapa samarbeten. EU bör inta en aktiv förhandlingsposition i relevanta FN-forum för att uppmuntra alla länder och regioner att ta sitt ansvar, särskilt när det gäller klimatförändringen och miljöskydd, men också i fråga om nya utmaningar såsom sjösäkerhet och hållbar förvaltning av land- och sjöbaserade resurser.

I meddelandet betonas vikten av en effektiv och hållbar förvaltning av det arktiska havet, ett gott miljöskydd, respekt för internationell rätt och ett hållbart utnyttjande av de marina resurserna. EU betonar sitt stöd för Unclos

som ett ramverk för administration av det arktiska havet. I meddelandet lyfts behovet fram av solida ramverk för en sund förvaltning av Arktis öppna hav bortom nationell jurisdiktion, eftersom de existerande avtalen inte anses vara tillräckliga.

I meddelandet framhålls att EU bör samarbeta med alla arktiska partner, inbegripet Kanada, Ryssland och Förenta staterna för att hitta ytterligare samarbetsområden, t.ex. vetenskap och investeringar. Meddelandet bekräftar EU:s fortsatta engagemang i Arktiska rådet och att EU välkomnar ett tidigt genomförande av unionens status som observatör i enlighet med Kirunadeklarationen. När det gäller regionala samarbeten kommer EU även i fortsättningen att stödja Barentsrådet och den nordliga dimensionen samt engagera sig för ett djupare bilateralt samarbete med länder som Kanada, Ryssland och USA. I meddelandet nämns även att EU vill utveckla den bilaterala relationen med observatörländerna Kina, Indien, Japan, Sydkorea och Singapore.

Meddelandet bekräftar ett fortsatt samarbete mellan EU och ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen på Arktis för att se till att deras synpunkter och rättigheter respekteras och främjas i den pågående utvecklingen av EU-politik med inverkan på Arktis. Vidare bör EU fortsätta att arbeta för att öka samstämmigheten mellan EU:s inre och yttre politik gentemot ursprungsbefolkningarna.

När det gäller fiskeriförvaltningen framhålls behovet av en ny regional fiskeriförvaltningsorganisation eller ett nytt regionalt fiskeriförvaltningsarrangemang, i kombination med en ny regional havskonvention, för att garantera att resurserna i det öppna havet i Arktis bevaras på lång sikt och används på ett hållbart sätt.

När det kommer till vetenskapligt samarbete bör EU främja och underlätta ett effektivt internationellt samarbete genom att stödja transnationell tillgång till forskningsinfrastruktur och öppna dataresurser för att förbättra de politiska och ekonomiska kopplingarna och bibehålla goda förbindelser med viktiga länder i regionen.



## Utskottets granskning

Arktis har en unik natur och är känsligt för miljöpåverkan. Den arktiska naturen påverkas av utsläpp från områden långt borta och drabbas hårt av pågående klimatförändringar. Klimatförändringarna i Arktis är dock inte bara ett hot mot den arktiska miljön och invånarna i Arktis, utan medför också globala konsekvenser. Skälen till att Arktis måste skyddas är flera, bl.a. för att bromsa den globala uppvärmningen, förhindra skadliga utsläpp, skydda utrotningshotade arter och värna urfolks traditionella livsstil. Därför anser utskottet att det är angeläget att EU i sitt beslutsfattande beaktar och ägnar särskild uppmärksamhet åt de unika förhållanden som råder i Arktis. Det ligger både i EU:s och i Sveriges intresse att bevara Arktis som ett område som kännetecknas av samarbete baserat på internationell rätt, grundat på solid vetenskaplig forskning samt på den traditionella och lokala kunskapen hos regionens urfolk och lokalsamhällen.

Utskottet konstaterar att regeringen i maj 2011 beslutade om en strategi för den arktiska regionen. I strategin anges huvudprioriteringar inom de tre tematiska områdena klimat och miljö, ekonomisk utveckling samt den mänskliga dimensionen. I januari 2016 presenterade regeringen en ny inriktning för miljöpolitiken i Arktis. Inom ramen för denna vill regeringen se förstärkta insatser inom Arktiska rådet kring klimat och förnybar energi, ökat rättsligt skydd för känslig natur i Arktis och robusta regleringar som säkerställer högsta skyddsnivå vid oljeborrning i Arktis samt verka för att det inrättas institutioner som säkerställer ett hållbart fiske i Arktis.

När det gäller utvinning av naturresurser i Arktis konstaterar utskottet (som i bet. 2015/16:UU11) att de arktiska kuststaterna utövar suveräna rättigheter att utvinna och utforska naturtillgångar i de havsområden där de har jurisdiktion. Det är deras nationella lagstiftning som gäller, vilket innebär att det är Danmark, USA, Island, Kanada, Norge och Ryssland som beslutar om eventuell utvinning av naturresurser i Arktis inom sina respektive territorier.

Utskottet delar regeringens uppfattning, som den framförs i faktapromemorian, att det finns ett behov av ett förstärkt skydd för havsområden utanför nationell jurisdiktion också i Arktis. I likhet med regeringen vill utskottet också se ett tillämpningsavtal till FN:s havsrättskonvention med det övergripande målet att skydda och bevara den marina biologiska mångfalden i områden utanför nationell jurisdiktion, något som utskottet har framfört i betänkande 2015/16:UU11. Det är positivt att meddelandet lyfter fram behovet av att förbättra balansen mellan bevarande och nyttjande av den biologiska mångfalden, dvs. en ekosystembaserad förvaltning av den marina miljön. Även utskottet välkomnar den deklaration som undertecknats av de fem kuststaterna om ett moratorium för kommersiellt fiske i Norra ishavet.

Isavsmältningen öppnar nya möjligheter för transport, mineralutvinning och annan näringsverksamhet som i förlängningen kan ha konsekvenser för internationell stabilitet och för europeiska säkerhetsintressen. Utskottet vill därför framhålla att EU har ett ansvar för att motverka att situationer uppstår där Arktis kan bli ett säkerhetspolitiskt spänningsområde.

Utskottet noterar EU:s hållning att uppmuntra nationellt genomförande av den internationella polarkoden<sup>1</sup>. Utskottet har vid ett flertal tillfällen<sup>2</sup> understrukt vikten av att Sverige och EU är aktiva i relevanta internationella samarbeten för att skydda den unika miljön i Arktis och minimera de negativa effekterna av och riskerna med en förväntad ökad utvinning av naturresurser och fartygstransporter, och utskottet kommer att fortsätta att följa frågan.

Utskottet instämmer i att EU:s institutioner, medlemsstaterna, tredjeländer och industrin bör samarbeta kring utvecklingen av en optimal, hållbar blandning mellan olika transportsätt, kring samordnade finansieringsstrategier för det transeuropeiska transportnätet och nästa generations statliga satellitkommunikation inom ramen för den kommande rymdstrategin.

Utskottet välkomnar att meddelandet lyfter fram vikten av forskning, vetenskap och innovation som verktyg för att skydda Arktis. Utskottet välkomnar ett ökat fokus på det omfattande akademiska forskningssamarbete som sedan länge pågår i regionen.

Utskottet noterar att EU har valt en bred ansats där man tar fasta på definitionen av Arktis som området norr om polcirkeln, vilket omfattar både land- och havsområden i de åtta arktiska staterna.

I likhet med regeringen noterar utskottet att meddelandet är välbalanserat mellan land och hav samt mellan miljö och en hållbar ekonomisk utveckling.

Utskottet välkomnar att ett fortsatt samarbete mellan EU och Arktis ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen lyfts fram. Deras delaktighet och respekten för deras synpunkter och rättigheter i den pågående utvecklingen av EU:s Arktispolitik är grundläggande.

Utskottet välkomnar EU:s fortsatta vilja att aktivt delta i Arktiska rådet, som är det viktigaste forumet för internationellt samarbete i regionen, och noterar EU:s önskan om samarbete med Arktiska rådets nuvarande och framtida ordförandeskap och ett snabbt genomförande av EU:s ansökan om observatörsstatus i enlighet med Kirunadeklarationen från maj 2013.

Utskottet välkomnar att meddelandet nämner andra regionala samarbeten såsom Barentsrådet och den nordliga dimensionen. Utskottet saknar däremot referenser till samarbeten mellan parlament, mellan icke-statliga organ och mellan andra aktörer i Arktis. I likhet med regeringen ställer sig utskottet tveksamt till kommissionens och EU:s höga representants förslag till Europeiska rådet om att överväga behovet av att etablera en ny rådsarbetsgrupp om arktiska frågor och nordligt samarbete.

---

<sup>1</sup> Internationella koden för fartyg som trafikerar polarvatten.  
<http://www.imo.org/en/MediaCentre/hottopics/polar/pages/default.aspx>.

<sup>2</sup> Bet. 2012/13:UU3, 2013/14:UU14 och 2015/16:UU11.

Sammanfattningsvis kan utskottet välkomna kommissionens och den höga representantens meddelande och EU:s fortsatta engagemang i Arktis. Utskottet stöder EU:s fortsatta ansträngningar att utveckla en välavvägd och sammanhållen politik för Arktis.

# Särskilda yttranden

## 1. En integrerad EU-politik för Arktis (SD)

Markus Wiechel (SD) och Björn Söder (SD) anför:

Sverigedemokraterna välkomnar ett ökat internationellt engagemang och samarbete för att på ett säkert och miljövänligt sätt bevara Arktis biotoper, utvinna dess naturresurser och säkra dess sjöfartsvägar. I och med att regionen blir mer och mer ekonomiskt intressant blir en gemensam europeisk strategi mer angelägen. Även om vi i stort delar det materiella innehållet i kommissionens ansats till strategi kan vi inte ställa oss bakom den eftersom den är utarbetad av den gemensamma utrikestjänsten. Utrikestjänsten innebär ett viktigt steg mot en federalisering av EU och är något det svenska folket aldrig fått möjlighet att rösta om. Dessutom kan det ifrågasättas hur lämplig EU som institution är när det gäller att utveckla politik för Arktis, i och med att så få medlemsländer har territorier ovanför polcirkeln och det faktum att Norge inte är medlem. Vi anser att en gemensam europeisk strategi bör kunna utarbetas på mellanstatlig nivå, genom antagande av bindande traktat som kan förhandlas inom t.ex. Arktiska rådet. En sådan modell skulle dessutom också potentiellt kunna innefatta även övriga medlemmar av Arktiska rådet.

## 2. En integrerad EU-politik för Arktis (C)

Kerstin Lundgren (C) anför:

Det är välkommet med EU:s tydliga vilja att engagera sig för att skydda miljön i Arktis, verka för hållbar utveckling i och kring Arktis samt stärka det internationella samarbetet. Centerpartiet konstaterade att regeringens nya inriktning för Arktis från 2016 bara bestod av en promemoria och inte kunde anses vara någon handlingsplan. Det är viktigt att Sverige aktivt driver på i Arktiska rådet och säkrar en tydlig handlingsplan för det.

När det gäller skyddet av Arktis är det nödvändigt att säkerställa att ingen oljeexploatering sker i de mest känsliga marina miljöerna och att de inte heller hotas av oljeutvinning. Det är vidare angeläget att nå en bindande handlingsplan för hur skyddet för den arktiska miljön ska utökas. Här bör EU:s vilja att forma ramverk bortom nationell jurisdiktion välkomnas även om ”sund” förvaltning måste handla om hållbar förvaltning av den mycket känsliga miljön.

## 3. En integrerad EU-politik för Arktis (V)

Hans Linde (V) anför:

Enligt uppskattningar finns en tredjedel av världens ännu oupptäckta naturgasreserver och drygt 10 procent av världens oljereserver i Arktis. Den före detta, borgerliga regeringen lyfte ofta fram de näringspolitiska

möjligheter som klimatförändringarna skapar i Arktis. Bland annat skrev de i sin strategi för Arktis att ”norsk och rysk utvinning av olje- och gasresurser i Barentsregionen under de kommande 10–15 åren öppnar möjligheter för svenska företag inom gruvdrift och petroleum”. Vänsterpartiet välkomnar att den nuvarande regeringen valt en annan linje när det gäller Arktis och betonar miljö-, klimat- och hållbarhetsfrågorna på ett helt annat sätt. I EU-kommissionens meddelande En integrerad EU-politik för Arktis betonas också vikten av en hållbar utveckling, att motverka klimatförändringar och värna de känsliga ekosystemen i Arktis såväl som urfolkens rättigheter. Men samtidigt betonar man också möjligheterna att utvinna naturtillgångarna i Arktis.

Vänsterpartiet anser att Sverige och EU måste agera ännu tydligare för att förhindra exploatering av Arktis olje- och gasfyndigheter. Dels kommer en exploatering att leda till ökad tillgång till icke förnybara energikällor som möjliggör fortsatta och ökande koldioxidutsläpp, dels är risken överhängande att en exploatering av dessa naturresurser kommer att leda till mycket stora miljöproblem i regionen vid utvinning och transporter. I sammanhanget kan det vara bra att påminna om att Antarktisk omfattas av ett miljöskyddsprotokoll som förbjuder utvinning av naturtillgångar i minst 50 år. En liknande reglering behövs för Arktis. Vänsterpartiet anser att Sverige bör verka för en konvention för Arktis som förbjuder exploatering av regionens olje- och gastillgångar under de kommande 100 åren. I väntan på att en konvention är på plats bör Sverige agera för ett moratorium för olje- och gasutvinning i Arktis.

BILAGA

## Förteckning över granskade dokument

*Gemensamt meddelande JOIN(2016) 21 slutlig En integrerad EU-politik för Arktis*